

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84'—

za pol leta . K 42'—

za četrt leta . K 21'—

za 1 mesec . K 7'—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12'—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Stranka kapitala.

Da imajo liberalci denar, to vemo; da je njihova stranka delala za tiste, ki imajo milijone, je tudi jasno. Zato je pa čudno, zakaj se ta gospoda sedaj naenkrat ne upa priznati, da je kapitalistična. S stališča politične morale je obžalovati, če si kdo nadeva drugo lice kakoršno ima v resnici. Navadno takemu postopanju pravimo li-navščina.

Kakor bo morda znano, so liberalni kapitalisti v četrtek imeli shod svojih zaupnikov v Ljubljani. Na tem shodu je govoril dr. Žerjav o »malem človeku« ter trdil, da bo njegova stranka ščitila »malega človeka«. Navzoči bankirji in drugi kapitalisti so se brez dvoma morali zelo čudno spogledavati, češ: »Od kdaj pa nas ima za male ljudi?« Toda dr. Žerjavovi bi-stroumnosti se je posrečilo, da je njegovo poslušalstvo radevolje prevzelo nase vlogo »malega človeka« in da so ti potem dr. Žerjavo izvolili za svojega — kandidata. Ta kandidat bi bil gotov zmaga, če bi imel zagotovljenih za svojo stranko dovolj glasov. Ampak v tem tiči ravno težava. Dr. Žerjav ni prišel v zadrego in je proglasil, da bo on ljudstvo branil pred davki, ki mu jih hoče naložiti ljudska stranka. S tem geslom — je menil dr. Žerjav — se bo ujelo že toliko glasov, kolikor jih je treba.

In pri tem poglavju se moramo danes malce ustaviti! Program S. L. S. je na zbiranju njenih zaupnikov razlagal in utemeljeval dr. Gosar. V njegovem govoru ste bili glede davkov predvsem dve zahtevi:

Država naj uvede enoten progresiven dohodninski davek!

V prvi vrsti pa naj se obdavčijo dohodki iz premoženja samega (za katere ni treba dela), kar se imenuje zemljiška in kapitalna renta.

Socialna zahteva, ki je tu izražena v programu S. L. S., je, da se dohodki brez dela obdavčijo, da se dohodke od dela razbremenijo. Proti tej zahtevi je nastopil dr. Žerjav. To ni nič čudno, saj on zastopa tisti sloj, ki temelji na dohodkih brez osebnega dela. Toda bivši predsednik Slovenije se je tu poslužil sredstva, ki mu ni v čast. Mesto, da bi priznal: »Mi smo proti tej zahtevi S. L. S., ker bo kapital udarjen in obdavčen,« pa kliče, da je S. L. S. proti malemu kmetu in malemu obrtniku. Tak način političnega boja pri tako uglednih možeh kakor je dr. Žerjav res ni običajen.

Za vso javnost pa je stvar jasna. Liberalci se protivijo davku na dohodke iz premoženja, ker bodo kapitalistični žepi udarjeni. Ali naš mali kmet res uživa kakšno zemljiško rento? Pojte se soliti! Naš mali kmet ne živi od rente, marveč od

svojega težkega dela. Liberalci pa se protivijo spremembi davkov, ker se boje, da bi oni v bodoče kot agrarni kapitalisti ne morali plačevati, kar mora danes težko plačevati mali kmet. Liberalci hočejo obdavčiti kmeta, mi pa agrarnega kapitalista! Zato ne gremo vkup!

Liberalci po dr. Žerjavu trde, da bi po programu S. L. S. bil udarjen mali obrtnik. Obrtniki naj sami razsodijo, če uživajo svoje dohodke res brez dela, le iz kapitala! Mi pa zahtevamo: Velepodjetnik, ki živi od svojih delnic lepo brez dela, naj plača, da se zmanjšajo davčna bremena obrtniku, ki ga velepodjetja že itak uničujejo. Liberalci varujejo kopo fabriških kapitalistov, mi pa pravimo, da bi te kase lahko malo pripomogle v olajšanje davčnih davčnih bremen! V tem smo si tudi nasprotni mi — in liberalci.

Slovence prodajajo!

Včeraj smo porčali, da je liberalna stranka na Štajerskem sklenila: boj avtonomiji Slovencev! Že pred časom je dr. Žerjav hotel slovensko Prekmurje odstopiti Hrvatom. Današnja številka dr. Žerjavevega glasila pa nam naznanja, da hočejo liberalci celo Štajersko, z Mežiško dolino in Prekmurjem vred ločiti od ostalih Slovencev ter priklopiti hrvatski varlažinski županiji. Ker je tod in v Medžimurju vpliv židovstva še precej velik, se to pravi, tirati del Slovencev pod judovsko komando.

Delavci morajo na cesto radi carinskih predpisov.

Mesto zakona „o redu in radu“ za delavce naj se izda zakon za red in delo carinarjev in ministrov!

Osješka »Hrvatska Obrana« poroča: »Tukajšnja tovarna za žigice je odpovedala delo do 50 delavcem, ker nima papirja za izdelovanje lesenih škatlic. — Dne 10. avgusta, torej pred 2 in pol meseca je dobila tovarna 15.000 kg slamnatega (žoltega) papirja, in to najslabše vrste v 56 mm in 42 mm širokih zvitihi, kakor jih tovarna za svojo fabrikacijo pač potrebuje. Tukajšnja carinarnica je povodom zacinjenja izjavila, da tega papirja ne more zacariniti, ker spada pod blago, za katero je uvoz prepovedan ter je teh 15.000 kg papirja spravila pod zaporo v tovarniškem skladišču in zapečatila z uradnim pečatom. Tovarniška uprava se je 12. avgusta obrnila na carinsko ravnateljstvo v Belgradu z vlogo, ki jo je njen uradnik osebno izročil in prosil za nujno rešitev. Načelnik carinskega ravnateljstva je obljubil, da bo stvar preiskal ter pripoznal,

Konečno bi liberalci radi zvrnili davke na pleča delavca, od čegar dela bogate velike banke in delniške družbe. Mi zahtevamo: Davčna bremena naj se delavskemu ljudstvu odvzemo ter nalože tistim, ki bogate od žuljev tujih rok! Tu gremo zopet narazen! In tako še v mnogih stvareh! Ogenj in voda! Toda pošteno bi bilo, ko bi si upal vsak svoj program tako jasno povedati ko mi! Stranka liberalnih kapitalistov pa igra tu zelo klaverno in hinavsko vlogo, kar med visoko in bankirsko gospodo ne bi smelo biti v navadi.

Bojimo se pa, da bomo od te denarne elite doživeli še več razočaranj, ki v delavskem ljudstvu podirajo še tisto trohico zaupanja v moralno sposobnost »boljše meščanske« družbe.

Slovenski živelj hočejo liberalci iztrebiti popolnoma. Liberalci hočejo onemogočiti, da bi si slovenski delavec in kmet mogla kdaj gospodarsko pomagati. Cesar niso zmogli Nemci, Mažari in Lahi, česar ni storila niti stara Avstrija, to hočejo sedaj liberalni kapitalisti: Slovence raztrgati na drobne delce in jih potem s pomočjo belgrajskega centralizma uničiti.

Kdor je Slovenec z zdravo pametjo, pojde s SLS v boj za avtonomijo Slovencev!

da je ta papir za tovarno brezpogojno potreben; zagotovil je uradniku, da se to vprašanje tekom kratkega časa povoljno reši. Začetkom oktobra je prejela tovarna od osješke carinarnice obvestilo, da se je njena vloga nepovoljno rešila. Tovarna se je tedaj potom osješke carinarnice ponovno obrnila na carinsko ravnateljstvo, a tovarniški ravnatelj se je osebno napotil v Belgrad. Tam je iz aktov dobral, da je carinski svet sklenil, da vlogi osješke tovarne ne ugodi. Ravnatelj je na pristojnih mestih energično protestiral in dokazal, da bo morala tovarna svoj obrat polagoma polagoma omejiti in končno povsem ustaviti. Nato so mu obljubili, da pride stvar še enkrat pred carinski svet in da se bo ugodno rešila. Rešitve pa dosedaj še ni kljub neposredni urgenci in urgenci potom trgovske in obrtne zbornice, a tovarna je začela odpuščati delavce. Zaloga papirja

za švedske vžigalice že tudi poteka in ako tovarna ne dobi nove zaloge, bo morala nad polovico delavstva odpustiti. Tako se dela pod vladno »reda in rada«.

Volivni boj.

b Pritožbe katoličanov v Jugoslaviji. Dr. Korošec se je v svojem govoru na osješki županijski skupščini Pučke stranke med drugim dotaknil krivic, ki se v zadnjem času češče dogajajo katoličanom. Minister je rekel: »Obžalujemo, da se v zadnjem času v naši državni upravi dogajajo stvari, s katerimi se morajo iz upravičenih razlogov baviti politične stranke in za katere moramo odločno zahtevati, da se popravijo. Ministrstvo za prosveto je v Vojvodini vrglo veronauk iz vseh višjih razredov srednjih šol. To je za nas katoličane nazadovanje, odločen korak na slabše, ki se mora popraviti. V Somboru se je letos odvzela šolska zgradba tamkajšnje katoliške občine in se na ta način uničila zasebna katoliška meščanska in trgovska šola. V Pečuhu je politična oblast kršila klavzuro ženskega samostana, ki jo spoštujejo vse kulturne in nekulturne države celega sveta. V Zenti se hoče katoličanom zabraniti nadaljevanje zgradbe katoliške cerkve, ki se je že začela. Obsojamo tako postopanje, zahtevamo remediuro in pričakujemo, da nas bo ob takih izgredivih državne uprave solidarno podpiral ves versko zavedni del našega naroda. Tudi pravoslavni in muslimani!«

b Društvo propadlih kandidatov se snuje na Slovenskem. Štelo bo s propadlimi namestniki vred točno 236 članov. To bo edina organizacija na Slovenskem, v kateri bodo liberalci igrali odločilno vlogo. Že sedaj se v liberalnih vrstah vrši srdit boj za predsedniška te stranke. Dr. Žerjav in dr. Kukovec se potegujeta za to odlično mesto. Gospod Ribnikar baje sploh ne namerava vstopiti v to cenjeno organizacijo, zato bo njegove posle prevzel gospod Vojska.

b Muslimanska kandidatna lista. Muslimanska organizacija je že sestavila svojo kandidatno listo; nosilci liste so: V banja-luškem okrožju Muftija Maglajlić iz Travnika in dr. Spaho iz Sarajeva; v bihačkom okrožju Muftija Maglajlić in Džaferber Kulenović; v sarajevskem okrožju dr. Spaho in dr. Hrasnica; v mostarskem okrožju Sakib Korkut in dr. Hemdija Karahmedović; v travniškem okrožju Sakib Korkut in dr. Hrasnica; v tuzlanskem okrožju Muftija Maglajlić in Osman Vilović.

LISTEK.

Kvišku!

Naši nasprotniki so organizirali vse svoje sile proti nam. Vsi se strinjajo v eni nameni: Kako uničiti ali vsaj občutno poraziti pri bodočih volitvah katoliško idejo v javnem življenju. Znajo pa vsi prav diplomatično prikrivati svoje temne namene vsaj za one, ki ne utegnejo ali nočejo priti stavri do dna in se raje oklepajo blestečih fraz.

Vsa čast našim nasprotnikom v njihovi specialni stroki — frazerstvu! Kdor je pazno čital visokodoneče fraze v volivnih programih nasprotnih strank, se je lahko prepričal, da bo marsikdo šel na njihove limanice v dobri veri, saj se mu obeta vse močice.

Na zunaj samo lepe fraze o svobodi, boljši bodočnosti... Pa pogledjmo njihovo praktično delovanje v neposredni preteklosti: njih največji interes je bil, ribariti v kalnem! In sredstva za to? Zasejali so brezumno korupcije v vse naše javno življenje, zavedajoč se, da bo v strasteh razvneteta in fanatizirana masa kot hipnotizirana iskala sovražnika človeške bede tam, kjer ga ji bodo sugerirali režiserji za kulisami.

Poleg strankarske demagogije nasprotnikov katoliške ideje moramo vpoštevati vsesplošno korupcijo moderne družbe, ki je plod stoletne borbe proti krščanskemu svetovnemu naziranj. Delo Voltaira, Rousseaua, Zole, D'Annunzia in cele falange korifej sistematične gonje proti Cerkvi Kristusovi je rodilo svoje žalostne posledice: korumpirano, propalo, v strasteh se naslajajočo družbo...

Proti tej organizirani falangi naših nasprotnih strank je treba postaviti disciplinirano armado bojevnikov katoliške ideje. Ne ozirajmo se ne na desno, ne na levo — pogledjmo možato nasprotniku v obraz, da proderemo v njegovo dušo in spoznamo njegove tajne cilje. Pustimo na strani vse malenkostne ozire, ves ozkosrčen separatizem — dolžnost vseh, ki so še ohranili vero v večno veljavna katoliška načela, je, da udarimo z združenimi močmi na sovražnike katoliške ideje!

Proč vso neodločnost in pogumno na delo, da zmagamo!

Z zmago nad sovražnikom katoliške ideje pa še nismo izpolnili vse svoje dolžnosti. Čaka nas še drugo veče važna, da, glavno delo naše dobe: rekrutacija modernih družbe. Tudi tu

ne bomo smeli stati prekrizanih rok ter gledati indiferentno, kako razjeda našo družbo moderna skepsa, moralna propalost, podivjanost, korupcija...

Če hočemo rekrutizirati moderno družbo, bo treba začeti velikopotezno reformo vsega javnega življenja. Tu bo treba rešiti važne probleme:

1. Poglobitev versko-nravnih izobrazbe. — Svetovna vojna je pokazala žalostno dejstvo, da naš rod nima več globokega notranjega prepričanja o istinitosti krščanstva. Vse presojamo površno, vse gledamo skozi materialistična očala, nikjer ne pridemo stvari do dna. Manjka nam fundamentalnih pojmov, na katerih bi šele mogli zgraditi trdno stavbo neomajnega verskega prepričanja.

2. S poglobitvijo verskega študija moramo združiti reformo notranjega življenja. Saj opažamo tudi tu, da nam manjka kristalno čistih značaje. Vse išče uživanja, naslade, da bi ne bilo treba poslušati najzvestejšega voditelja človeškega življenja — svoje vesti. Moderna duša je preblodila vse kotanje temnih strasti... Čas je, da posvetimo večjo pozornost prenovitvi in reformi notranjega človeka!

3. Prepotrebna je naša socialna borba, da se uveljavijo krščanska načela v javnem življenju; da postavimo na-

sproti egoističnim izkoriščevalcem ljudske bede naš krščansko socialni program: jasen, konkreten, ne več samo načelno poudarjanje etičnih principov krščanske ljubezni in pravičnosti, temveč preustroj človeške družbe v smislu zahtev zdravega krščanskega socializma.

4. Vzporedno z našo krščansko socialno politično akcijo moramo delovati in na karitativnem polju. Socializirajmo najprej človeško družbo, da se bomo gledali indiferentno — tolike socialne bede. Boj vsakemu razkošju; pozabimo vse materialne dobrine, ki jih ne rabimo neobhodno za svoje življenje, svojim bednim bratom v prid. Udeležujmo misel velikega Leona XIII., da ni prepuščeno naši samovolji puščati bedne v njihovi zapuščenosti, temveč da je naša stroga dolžnost, da jim pomagamo. Pokazimo v dejanju, da ni res, kar je trdil francoski socialni demokrat Guesde: »Ce bi katoliki udeležovali svoje nauke, bi ne bilo ne socialnega boja in ne socializma.«

5. Živimo v dobi socialnega dela. Reforma lastnega življenja je sicer conditio sine qua non zaslužnega socialnega delovanja, vendar ne smemo omalovaževati načela sv. Gregorja Velikega: Minus est mala non agere, nisi etiam quisque studeat et bonis operibus insudare (S.

b Delavstvo gre proč od socialne demokracije! Pri zadnjih volitvah v Avstriji so socialni demokrati v vseh volivnih okrajih strašno nazadovale. Samo na Dunaju so v ondodnih 7. volivnih okrajih izgubili okrog 90.000 glasov. Še hujše je bilo na deželi. V Nižji Avstriji (4 volivni okraji) so izgubili nad 55.000 glasov. V skoro čisto delavskem okraju Dun. Novega mesta so izgubili socialni demokrati celo 15.439 glasov, krščanski socialisti pa so tam pridobili nanovo 21.229 glasov. To je tipičen vzgled, kako delavstvo zapušča socialdemokracijo povsod. Komunisti niso zmogli več ko kakih 15.000 glasov v celi republiki! Delavstvo se zaveda, da je njegova rešitev v krščanskem socializmu! Na delo, da zmaga ta tudi med našim delavstvom!

b Županijska skupščina Hrvatske ljudske stranke v Osijeku dne 24. t. m. se je izvršila z najlepšim uspehom. Navzočih je bilo nad 400 zastopnikov Seljačkih demokracij. Kot prvi je govoril dr. Korošec, ki je poročal o notranje-političnem položaju in o programu ljudske stranke. Za njim sta govorila kmet Luka Barišić, ki je predsedoval skupščini in predsednik Pučke stranke Stjepan Barić, čigar govor je žel viharo odobravanje. Nato so izvolili odbor županijskega sveta ter je bil za predsednika izvoljen kmet Pavel Mandić, za podpredsednika pa dr. Ivan Neuhauer v Osijeku in Florijan Culek, obrtnik v Našicah. Potem je kandidacijski odbor predložil kandidatsko listo, ki je bila z navdušenjem sprejeta.

b Kandidatna lista Hrv. ljudske stranke v virovitiški županiji je sestavljena takole: Nosilec liste Stjepan Barić, predsednik Pučke stranke in urednik »Seljačkih Novin«; Luka Barišić, kmet iz Levanjske varoši (Djakovo); Anton Illek, kmet iz Josave (Našice); Pavel Wranka, obrtnik v Osijeku; ostale kandidate določijo okrajni sveti, ki tu še niso zastopani. Kot kvalificirana kandidata sta na listi dr. Matija Belić, odvetnik v Osijeku in Franjo Pipinić, kapelan v Sladojevcih.

b Dunajsko krščansko socialno ženstvo je pri volitvah za narodno zbornico največ pripomoglo, da so zmagali krščanski socialisti. Odtod je za židovske socialne demokracije. Tudi naše slovensko krščansko ženstvo mora poseči v volivni boj in vplivati na moze in fante volivce, da volijo edino krščansko stranko v Sloveniji namreč SLS. Proč z vsemi svobodomiselnimi strankami!

Muslimani v volivnem boju. Na sestanku zastopnikov Muslimanske organizacije dne 19. t. m. je označil dr. M. Spaho državno-pravni program stranke takole: »Mi smo za edinstvo države, toda istočasno za široke avtonomije. Mi smo za monarhijo in za narodno dinastijo Karadjordjevičev, kakor je to ugotovljeno tudi v našem narodnem programu. Nasprotni smo plemenskim avtonomijam, smo pa za pokrajinsko avtonomijo po dosedanjih zemljepisnih mejah. Mi smo za en parlament, ki naj rešuje vprašanja, ki so skupna za celo državo, in za pokrajinske sabore, ki naj rešujejo ostala vprašanja in katerim naj bodo pokrajinske vlade odgovorne. Dosedaj so bili načelniki pokrajinskih vlad absolutni gospodarji in so izdajali naredbе o vprašanjih, ki se morejo po splošno priznanih načelih reševati samo zakonskim potom. Bolje je, da ta vprašanja rešujejo po ljudstvu izvoljeni predstavniki pokrajine, nego ljudstvu neodgovorni faktorji.«

Greg. P. slom. 13 in ev.) — malo je ne delati slabega; moramo se potruditi tudi dobra dela izvrševati! Isti metafizični pomen ima Kristusova prilika o lenem hlapcu: obsojen je bil, ker ni delal!

6. Vrzimo raz sebe stanovsko ozkosrčnost! Razredni boj, ki je bil v preteklosti vsaj deloma upravičen radi enostranskega stanovskega egoizma in nadutosti, se mora ublažiti in počasi izginiti. S socialno dolžnostjo dela moramo zavreči stanovsko domišljavost. Vsi stanovi so potrebni za socialno dobrobit človeške družbe. Naš nezizprosen boj velja samo socialnim trotom!

7. Odveč se zdi poudarjati, da mora vse naše delo težiti za bratskim sodelovanjem z našo duhovščino. Toda ker nas svet le vedno razdvaja, manifestirajmo ob vsaki priliki, da z duhovščino naše delo uspeva, brez nje pa pade!

8. Najtežja borba je borba za ideale. Svet opazuje na idealnem človeku vsako malenkostno napako z povečevalnim steklom, in da zamori glas svoje vesti, očita mu vedno le grehe in hinavščino. Idealni človek se zaveda svoje slabosti, a vendar teži višje in višje, zakaj

..... Dieu bénit l'homme,
Non pour avoir trouvé, mais pour avoir
cherché. (Victor Hugo.)

..... Bog blagoslovja človeka
ne zato, ker je našel, temveč zato, ker je
iskal. J. B.

Demokrati skušajo tudi med muslimani ločiti v kalnem in snujejo dve novi muslimanski stranki: eno demokratski poslanec Šefkija Gluhč, drugo Šerif Arnautovič, ki je začel v Sarajevu izdajati lastno glasilo

Proč s centralisti!

Nesreča slovenskega ljudstva bi bil centralizem, ki ga hočejo uvesti liberalci na celi črti. Proti centralizmu se med Slovenci bori z vso odločnostjo edino le Ljudska stranka.

Da izpeljejo centralizem, hočejo Slovence razdeliti med razne hrvatske županije. Štajersko hočejo dodeliti varaždinski županiji. Ker je Kranjska še manjša, jo bo doletela podobna usoda: postala bo del zagrebške županije!

S tem hočejo centralisti Hrvate in Slovence med seboj razdvojiti, da bo belgrajski centralizem ložje vladal nad obema da bo eno pleme nadvladalo Hrvate in Slovence!

PLEBISCIT V VILNI.

LDU Varšava, 29. oktobra. (DKU) Na včerajšnji seji kabineta se je razpravljalo o predlogih zveze narodov glede litvanskega vprašanja. Poljska vlada se je izjavila za plebiscit v Vilni pod nadzorstvom zveze narodov, vendar pa je stavila pogoj, da se vrši plebiscit samo na ozemlju, ki ga ima zasedenega Zelnikov.

ZRAČNA POŠTA MED BUDIMPEŠTO IN SUBOTICO.

LDU Budimpešta, 29. oktobra. (MKU) Po naredbi prometnega ministra se vpstavi z 28. novembrom dnevni zračni poštni promet med Budimpešto in Subotico. Za sedaj bo prevajala zračna pošta samo pisma, dopisnice in časopise. Za navadno pismo do 60 gramov znaša pristojbina 12 kron, za dopisnice 8 kron in za časopise po eno krono.

Politične novice.

+ Mednarodno zborovanje katoličanov v Rimu je sklical katoliško ljudsko društvo od 13. do 15. novembra. Ta veliki shod, na katerega pridejo katoličani raznih držav se bo bavil tudi s socialnimi vprašanji.

+ Krščanski socialisti v Avstriji prevzeli vlado. Dne 27. t. m. je krščansko-socialna stranka v Avstriji prevzela vlado. Ob tej priliki se je v parlamentu pred doprsmim kitom dr. Luegerja vršila spominska sv. maša, na kateri je govoril strankin predsednik Leopold Kunschak obljubo, da bo stranka delala v Luegerjevem duhu. Pred Luegerjev kip so položili venec. Pred to slovesnostjo v parlamentu se je v votivni cerkvi vršila spominska sv. maša, katere so se poleg predstavitev stranke udeležile tudi prosvetne organizacije z zastavami in mnogobrojno občinstvo.

+ Helfferich za monarhijo. V Hanovru se je te dni vršil zbor nemško-nacionalne stranke. V zvezi s tem zborovanjem se je vršil javen shod, na katerem je govoril bivši državni tajnik dr. Helfferich. V svojem govoru je med drugim rekel, da spada med trajne cilje stranke upostava monarhije. Svoj govor je končal z besedami: »Prepričan sem, da mora priti dan, ko bo nad Renom zopet plapolala črno-belo-rdeča zastava.« Nad tem govorom se zgraža sedaj vsa nemška javnost, ne izvzemši konservativcev. Večina je sicer s Helfferichom enakih misli, toda predobro vedo, da danes ne smejo izzivati entente. Zato ni dvoma, da bodo vladni činitelji Helffericha javno zavrnili.

Dnevne novice.

— Osebnosti. Avskultant Anton Šavljaj je imenovan za sodnika. — Davčni oficijal Franc Košar v Ptuj je postal davčni upravitelj. — Pisarniški pomočnik Anton Intihar je sprejel za računskega praktika pri knjigovodstvu poverjenstva za notranje zadeve.

— Invalidi v Trzinu. Zadnje nedeljo smo priredili v hotelu Lončar invalidi veselico s srečolovom V naše veselje nas je posetilo obilo občinstva, tako da smo tudi v gmočnem oziru dobro opravili. Hvala vsem, ki so pripomogli do vspeha.

— V letu 1920 je umrlo 54 nadškofov in škofov po svetu. To število je izredno visoko.

— Pogajanja radi južne železnice. LDU Budimpešta, 29. okt. (MKU.) Kakor se govori, odpotujejo jutri delegatje madžarske vlade in južne železnice v Pariz, da se posvetujejo s francoskimi interesi južne železnice. Posvetovanja se prično prihodnji teden. K temu popotovanju so izpodbudili Francozi, ker so lastniki prioriteta južne železnice in bančne skupine, ki so v stiku z železnico, zahtevali pojasnila

pod naslovom »Domovina«. Demokratskega duha je tudi muslimanska Težačka stranka. Vse te stranke skupaj pa niti od daleč ne dosegajo Muslimanske organizacije okoli »Pravde«.

Kdor hoče, da Hrvatje in Slovenci med seboj žive v bratstvu in prijateljstvu, ta bo za načrt avtonomije, ki jo zagovarja SLS.

Samostojneži in komunisti so tudi centralisti! Socialdemokrati so pa tudi bolj za malo avtonomijo, ki ne bi mogla ne živeti ne umreti.

Kdor hoče samoupravo in resnično svobodo Slovencev, bo centraliste pogljal med staro šaro!

V boj za avtonomijo Slovencev v vrstah Ljudske stranke!

Proč z izdajalci lastnega rodu!

glede prometa in dobička madžarske proge.

— Štrajk v zagrebški tovarni za kože še vedno traja. Delavci zahtevajo 50 % zvišanje plač, ker z 2000 K mesečno ne morejo preživljati sebe in družino. Ministrstvo za socialno politiko se še ni zganilo, da bi se o stvari poučilo in posredovalo. Kakor je znano, so se ravno tovarne za kože v vojni na račun delavskih žuljev preko vse mere okoristile.

— Važna katoliška prosvetna ustanova v Avstriji. Kakor posnemamo po »Reichsposti«, se na Dunaju v drugi polovici novembra t. l. otvorijo katoliški ljudski vseučiliški tečaji. Denarna sredstva za l. 1920/21 so že zagotovljena. Predavale bodo o vseh predmetih prve znanstvene sile. Tečaji bodo brezplačni. Za rektorja je izvoljen prof. dr. Wessely. Sčasoma se tečaji preosnujejo v stalno ljudsko vseučilišče. Ljudske vseučiliške tečaje osnujejo tudi po manjših mestih.

— Denar ne igra nobene vloge! Dokler se delavec, uradnik ali drugi uslužbenec kakega kapitalističnega podjetja poteguje za višjo plačo, tedaj ima gotova gosпода vedno izgovor: Odkod denar? Da pa ljudje, ki so po vojski tako nenadoma obogateli, niso v skrbeh za denar, se vidi n avseh koncih in krajih. Pri nas se preveč veseljači, toda takozvana »boljša družba« denar meče na cesto. Z Dunaja poročajo, da je v znanem zabavišču Apollo sluga našel 3 bankovce po 1000 kron. Drugi sluga je isti večer našel dva bankovca po 10 tisoč kron. Denar sta poštna najditelja izročila policiji. Lastnik pa se do danes — medtem je preteklo že več mesec — še ni javil. Očividno ni občutil te izgube preveč težko, ali pa sploh vedel ni, da je izgubil kaj. In to v času, ko se milijoni ljudstva bore za obstanek!

— Narobe svet. Razgovori o Rusiji: Dva Rusa se razgovarjata.

»Ako grem na trg kupovat, imam težjo košaro, kakor kadar grem s trga.«

»Kako neki? No, tedaj hodite na trg pravzaprav prodajat, nikakor pa ne kupovat!«

»O, ne, v istini hodim kupovat. Ali na trg nesem zavoj bankovcev, a s trga — trohico drobnarij, ki jih tamkaj še na srečo dobim.«

»Ali veste, da si N. N., naš skupni znanec, prižiga smotke s storubljevkami?«

»Mar je mogoče? Kaj, tak zapravljivec je postal?«

»Ne, da bi dejal. Ali je bolj poceni ko užigalice.«

»Čujte, spravili ste v ognju klubujočo blagajnico 300.000, pa ste jo pozabili zapreti.«

»Ne, nisem pozabil. Ampak bojim se blagajnico zapirati.«

»Čemu neki?«

»Bojim se tatov.«

»Ne umejem Vas.«

»E, pa je vendarle res: ako zaprem blagajnico in pridejo tatje, se spravijo nanjo in mi jo pokvarijo, a takšna blagajnica stane dandanes 4 milijone. To-rejo je vsekakor bolje, da vzamejo iz nje tistih 300.000...«

— Židovski trgovci z dekleti. Iz Budimpešte poročajo dunajskim listom o naslednjem slučaju: Lanske jeseni sta pribžali iz Sedmograške v Budimpešto dve sestri in si tu poiskali službo. Šestnajstletna Ana je dobila službo pri judu Samuelu Friedmannu in je tu ostala. Minuli teden je prišel k Friedmannovim neki sorodnik iz Amerike in ta je začel s sijajnimi obljubami pregovarjati služkinjo Ano, naj gre z njim v Ameriko. Dekle se je dalo prepovoriti in je pustilo službo. Na srečo jo je kmalu potem prišla obiskat starsejša sestra, kateri je židovska gospodinja povedala, da je Ana odšla z agentom Engelmannom, ki jo odpravi v Ameriko, kjer se ji bo sijajno godilo. Židovka je nago-

varjala tudi sestro, naj gre z Ano v Ameriko. Bistro dekle je stvar takoj pregleдалo in se potajilo. Rekla je, da je pripravljena iti v Ameriko in si dalo povedati agentov naslov. Židovka jo je poslala k agentu Hirschmannu, kjer je dekle našlo že osem deklet, med temi svojo sestro Ano. Dekle je reklo agentu, da hoče tudi ona v Ameriko. Agent ji je dal 1000 K in ji naročil, naj pride naslednji dan točno ob določeni uri na kolodvor. Dekle je sedaj hitelo naravnost na policijo, kjer je povedala, kaj je doživela. Policija je naslednje jutro poslala na kolodvor večje število detektivov. Ob določenem času je prišlo tudi dotično dekle in našlo pet judovskih agentov: Friedmanna, Hirschmanna, Engelmann in še dva druga s krdelom 14 mladih deklet. Stopila je k njim, nakar so skupino obkolili detektiv in jo odvedli na policijo. Tu so židje priznali, da so nabirali dekleta po naročilu nekega ameriškega milijarderja, ki se tačas mudi v Budimpešti. Dekleta so nameravali odvesti v Ameriko. Zločinske židovske trgovce z dekleti so zaprli.

— Tihotapstvo na debelo. »Jugoslavanski Lloyd« poroča: »V zadnjem času se je že malo slišalo o tihotapstvu, bodisi da je tihotapstvo ponehalo, bodisi da so tihotapci nastopali opreznije. Zadnje dni pa so zopet zajeli neke tihotapce, ki so bili nemara preveč skopi napram organom pravice. Pred par dnevi je namreč obmejni oblast na Verdu zasačila pri treh tihotapcih Löwyju, Alkalayju in Fleischmannu veliko lejev in zlatov v vrednosti nad 10 milijonov kron. No, tihotapstva ne izvršujejo samo posamezniki, marveč tudi državne institucije. Uprava državne razredne loterije je pred kratkim prevzela v Gradcu tamkaj naročene nove srečke. Srečke so prevzeli upravnik loterije Antula in uradniki Manak, Ramadanović in Simić. Blago so sprva spravili v dva vagona in sta ta dva vagona došla v Zagreb, je imenovana komisija dala svojo pošteno besedo, da se v zabojih nahajajo samo državne srečke. Radi tega se je carinski pregled opustil. Drugi dan pa je došla anonimna ovadba, da se nahaja v zabojih tudi drugo blago. Ko so izvršili natančen pregled v zabojih se nahajajočega blaga, so došli da se v njih nahajajo mesto srečk etikete za lekarno Jankovič, akcije nekih belgrajskih bank, cigaretni papirji, razglednice ženski svileni solnčniki in drugo manufakturno blago. To blago je vredno 250.000 dinarjev. Carinska uprava je bila oškodovana za več kakor 50.000 dinarjev. O stvari se je uvedla stroga preiskava.«

Ljubljanske novice.

Ij Seja volivnega odbora za francoski okraj se vrši danes, soboto ob 8 uri zvečer v Jugoslav. tiskarni in navadnih prostorih. Zelo važno! Pridite zaupniki in zaupnice. Odbor.

Ij Petje na pokopališču. Zveza pevskih zborov bo pela na praznik Vseh svetnikov ob 3. uri popoldne na pokopališču pri St. Križu v spomin narodnim junakom tri žalostinke. Peli bodo vsi pevci »Glasbene Matic«, pevskega društva »Krakovo-Trnovo«, »Ljubljane«, »Ljubljanskega Zvon«, »Rokodelskih pomočnikov« in »Slavca«. Pevska vaja za žalostinke bo v nedeljo dne 31. oktobra ob 11. uri popoldne v »Glasbeni Matici«.

Ij »Mlinar in njegova hči« na Ljudskem odru. Jutri, v nedeljo, dne 31. oktobra ob pol 8. uri zvečer in v ponedeljek, 1. novembra tudi ob pol 8. uri zvečer bo vprizoril Ljudski oder znano in priljubljeno žaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. Vstopnice se dobe v predprodaji in prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu in v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici. Tudi se bodo prodajale vstopnice v nedeljo in v ponedeljek v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu.

Ij Pevska vaja za žalostinke bo v nedeljo dne 31. oktobra ob 11. uri popoldne v Glasbeni Matici.

Ij »Pevska zveza Ljubljana.« V nedeljo dne 31. oktobra, ob 11. uri popoldne pevka vaja v Glasbeni Matici za vse pevce. Pridite vsi točno! — Odbor.

Ij Stanovanjska beda se odpravljaj v Zagrebu, ne pa v Ljubljani! Zagrebška mestna uprava je na sejmištu začela graditi hiše za mala stanovanja. Temelj se že kopljejo, napeljuje se vodovod in plin. Sredi stavbišča je mesto zgradilo novo cesto. Pri nas pa ne pridemo nikamor naprej. In župan gospod dr. Tavčar kandidira na čelu demokratske liste. Glasovi onih 47. milijonarjev so mu zagotovljeni.

Ij Prvenstvene nogometne tekme. V deljo ob 10. uri Hermes : Primorje; ob 13. uri Primorje : Šparta; v ponedeljek ob 10. uri Hermes : Primorje; ob 13. uri Šparta : Jadran. Vse tekme se vrše na prostoru »Ilirije«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslavanska tiskarna« v Ljubljani.